

LUX FILM DAYS

3 FILMI
24 JEZIKOV
28 DRŽAV

© Komplizen Film

WESTERN

film Valeske Grisebach
Nemčija, Bolgarija, Avstrija

Evropski parlament

WESTERN

FILM VALESKE GRISEBACH

Manjšo skupino nemških delavcev pošljejo na jug Bolgarije, da bi v osrčju sušne gorske regije blizu meje z Grčijo montirali hidravlično turbino. Utaborijo se blizu osamljene vasi in svojo prisotnost obeležijo z državno zastavo, kar je zavojevalska in za lokalne prebivalce nekoliko provokativna poteza.

Tako se začne težavno sobivanje dveh skupin, v katerih (skoraj) nihče ne govori jezika druge skupine. Meinhard, domnevni nekdanji legionar, ki je postal gradbeni delavec, da bi prišel do denarja, naredi prvi korak in vaščanom nakaže željo po dobrih odnosih. Zato se vse bolj oddaljuje od kolegov, ki so osredotočeni zgolj nase, prepričani o lastni večvrednosti in nezmožni empatije. Meinhardu, antijunaku brez družine in vezi, se prek začetnih nerodnosti do trenutkov resnične bližine nekako uspe vključiti v svet, ki je tako drugačen od njegovega.

OBLIKOVANJE KONTEKSTA

S soočenjem med skupino nemških delavcev in prebivalcev odmaknjene vasi v Bolgariji nemška režiserka Valeska Grisebach gledalca vabi k razmisleku o velikih socialno-ekonomskih in kulturnih razlikah med državami članicami Evropske unije. Film se dogaja v mladi Evropi, ki je še vedno v gradnji in je polna nasprotij. Čeprav izmenjave s človeškega vidika bogatijo, pa odkrivajo tudi razlike v vrednotah, kodih in obnašanju, ki so vir nesporazumov in latentnih konfliktov.

V teh izmenjavah se ustvarja otipljiva dramska napetost, ki popusti šele ob koncu filma, ko vaščani pridejo v nemški tabor na zabavo, na kateri glasba in ples služita kot univerzalni jezik. Teme, ki jih obravnava ta western, so potreba po premagovanju predsodkov ter spoštovanje in odprtost do drugih, obsoja pa pokroviteljski in zavojevalski odnos do revnejšega bližnjega.

BILO JE NEKOČ NA DIVJEM VZHODU

Do leta 2007, ko je vstopila v Evropsko unijo, je bila Bolgarija za zahodne države nekakšna *terra incognita* in se še danes povezuje z nekdanjim sovjetskim blokom, čeprav je razpadel že pred četrto stoletje. Pri obravnavi medčloveških odnosov *Western* dobro prikaže veliko vrzel med svetovoma, ki še nista našla skupne evropske identitete. Opazno je, da nemški delavci že od prihoda ravnajo, kot bi bili na osvojenem ozemlju. V svojem taboru z dvigom državne zastave očitno pokažejo, da so zasegli košček ozemlja, na katerem bodo živeli do konca gradnje. Meinhard si prilasti konja, za katerega meni, da je divji, a je v resnici last Vankovega strica Adriana. Vincent se nedostojno obnaša do mladih deklet, ki se pridejo kopat k reki, in – ker so sami brez nje – ne pomišlja, ko je treba vodo speljati stran od vasi. Kot da so njihove potrebe bolj pomembne od potreb lokalnega prebivalstva. S terenskim vozilom se sredi noči hrupno vozijo po vasi, da bi uveljavili svojo superiornost na tem območju in morebitne vsiljivce odvrnili od približevanja njihovim objektom.

© Komplizen Film

V filmu Valeske Grisebach lahko najdemo kar nekaj značilnosti vesterna: samotni kavboj Meinhard z brezizraznim obrazom, ki jaha brez sedla, nerodovitna puščavska dežela s prekrasnimi krajini, vasica s prašnimi ulicami, kjer saloon nadomesti kavarna, v kateri obiskovalci zapravljajo čas s pitjem žganja in kartanjem za denar; dve skupini se izzivata in druga drugo vidita kot civilizacijsko in razvojno manjvredno – tako eden od Nemcev med raziskovanjem tamkajšnjih krajev s terenskim vozilom reče: „Te vasi so potovanje skozi čas.“

© Komplizen Film

V ozračju nezaupanja je lik Meinharda tisti, ki na srečo omili srečanje s pridihom sovražnosti in nerazumevanja. Kljub jezikovnim oviram mu uspe vzpostaviti vezi z domačini in do njih razvije nekakšno razumevanje, kar pa njegovim nemškim tovarišem ni všeč. Zanje se zavzame zlasti, ko Vincent nekega večera omeni, da bi lahko preusmerili vodo, namenjeno vasi. Pojasni mu, da je poraba vode že skrbno omejena in da si jo, ker je je premalo, delijo trije kraji. Vincenta vse to ne zanima in Meinharda, ko ta odide v noč, celo napade, saj naj bi se ta po njegovem prepričanju že z omembo težav pri sosedih postavil proti lastnemu taboru. Upoštevanje interesov drugih, te vodja gradbišča popolnoma ignorira, je dejansko rezultat komunikacije, ki jo postopoma vzpostavijo Meinhard in vaščani. To jasno kaže, kako nujen je dialog, ne le na človeški, temveč tudi na družbeni ravni, saj omogoča izmenjavo odločilnih informacij, brez katerih sobivanje ni mogoče.

TEŽKO SREČANJE

© Komplizen Film

Kmalu se delo na gradbišču ustavi in možje nimajo kaj početi. Tovornjak, ki bi moral dostaviti štirideset ton gramoza, brez katerega dela ne morejo nadaljevati, zamuja in za majhno nemško skupino postanejo najbolj pomembni sonce, reka in alkohol. Dolgi in počasi posneti kadri pokrajine ter hreščanje žuželk spremljajo čakanje mož, ki jim življenje zdaj teče po polže. Meinhard pa veliko časa preživi v vasi in se udeležuje opravil njenih prebivalcev, na primer gradnje kamnitega zidu in sušenja tobaknih listov. Za enigmatičnega moža brez korenin in

neopredeljene identitete življenje dobi nov pomen. Trdi, da je nekdanji legionar, brez lastne strehe nad glavo in brez družine, čeprav nič v filmu tega ne potrdi z gotovostjo. Niti v vasi niti v taboru pa ni popolnoma sprejet. Veliko je na poti med obema, najpogosteje zvečer ali ponoči, kar režiserka večkrat izkoristi, da v splošno otopenost filma vpelje nepričakovane dogodke in nasilje.

Prizor, ko Vincent Meinharda, medtem ko ta sam hodi v temi, napade in vrže na tla, se z variacijami ponovi še trikrat. Prvič, ko se nanj z visokega tovornjaka vrže Vanko in se skotalita po tleh, vendar se situacija hitro obrne proti mladeniču, ki se onesvesti. Ves čas, ko je v nezavesti, se sprašujemo o njegovih razlogih za napad in kako se bodo odzvali vaščani, ko bodo odkrili negibno telo, ki ga v vas prinese Meinhard. Ko se Vanko zbudi, zvedemo, da se je hotel le pošaliti z nekom, ki ga ima zdaj že za prijatelja. Gre torej za povsem „nepotreben“ pripetljaj brez resnih posledic, ki pa odkriva napetost, ki vlada med skupinama. Proti koncu filma Meinharda znova napadejo v enakih, nočnih okoliščinah. Ko vaščanu noče vrniti denarja, ki ga je od njega izsilil pri igri, planejo nanj trije moški in ga pretepejo, nato pa vržejo v reko in pobegnejo. Premočeni Meinhard preživi noč kar tam, naslednji

dan pa ga ob cesti poberejo vaščani, ki so na poti na zabavo v nemškem taboru. Nazadnje, ko je večer v polnem razmahu, Meinharda povleče na stran vaščan, ki mu očita, da je spal z eno od vaških deklet. Spoprimeta se in Meinhard se spet znajde na tleh. „Tako je na vasi ... Vse se lahko zgodi,“ mu reče Adrian, ki ga tolaži po napadu.

Zdi se, da ritem filma *Western* poteka v dveh ločenih časovnih dimenzijah: dnevni, ki je precej tekoča in jo zaznamujejo zadržani in nadzorovani odnosi, ter nočni, ki jo označujejo divjost ter nenadni in brutalni izbruhi napetosti, zgoščeni okoli glavnega junaka. Meinhard vzbuja nezaupanje – včasih pri kolegih, zlasti pri vodji Vincentu, ki se čuti izdanega, včasih pri vaščanih, ki ne razumejo njegove vztrajne želje po vključevanju in mu na neki način očitajo, da nima prave distance do njih. Skozenj se v resnici izkristalizirajo dejanski izzivi v filmu, torej vse težave, ki se pojavijo ob zблиžanju dveh skupin, ki si kljub skupni politični identiteti v vsem nasprotujeta. Zbližanje namreč poleg želje, da se drugemu odpreš, na začetku zahteva tudi veliko spoštovanja in zadržanost.

© Komplizen Film

V RAZMISLEK

- Na začetku filma Vincent mladi Bolgarki zaseže kapo, ki ji je padla v reko, in jo z njo draži. Gre celo tako daleč, da ji glavo potunka v vodo. Podoben prizor nastopi ob koncu filma z nemško zastavo, ki si jo prisvojijo Bolgari. Kakšen pomen pripisujete vzporejanju teh simetričnih in analognih prizorov?
- „Kaj iščeš tukaj?“ vpraša Adrian Meinharda čisto na koncu filma, ko mu vrne nož, ki ga je Meinhard podaril nečaku Vanku za spomin. Glede na elemente, ki jih podaja film, razmislite tudi o tem vprašanju: kaj pravzaprav išče Meinhard v teh neprijaznih krajih, kjer se zunaj vasi ne dogaja nič, kamor, kot se zdi, novice iz sveta ne pridejo in kjer primanjkuje dela, pa tudi udobja ter kulture in športa?
- Čeprav ju ne predstavi neposredno, film večkrat namigne na veliko zgodovino države in njen gospodarski položaj. Se spomnite teh namigov? Kaj pridajo ti kontekstualni elementi mali zgodbi o srečanju med bolgarskimi vaščani in nemškimi delavci?

© Komplizen Film

les grignoux

EVROPSKI FILM ZA EVROPEJCE

Lani je nagrada LUX praznovala 10. obletnico, letos pa spet združuje neverjeten nabor žanrov in tonov v filmih mladih talentiranih režiserk in režiserjev iz Evrope. Evropski parlament ima čast predstaviti tri filme, ki se potegujejo za filmsko nagrado LUX 2017:

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (*BPM - Beats per Minute*), film Robina Campilla, Francija

SAMEBLOD (*Sami Blood*), film Amande Kernell, Švedska, Norveška, Danska

WESTERN, film Valeske Grisebach, Nemčija, Bolgarija, Avstrija.

Ti filmi toplo in inteligentno obravnavajo aktualne teme ter odsevajo, kar Evropa preživlja v tem trenutku. Prikazujejo osebe, ki na svet okoli sebe gledajo z novimi očmi ter poskušajo razumeti realnost, družbo in skupnost, katere del so. S prikazom naših zgodb, oplemenitenih s filmskimi čustvi, poudarjamo kakovost in raznolikost evropskega filma ter njegov pomen za izgradnjo socialnih vrednot in kulturnih skupnosti. Vabimo vas, da si filme ogledate na šestih Filmskih dnevih LUX.

FILMSKA NAGRADA LUX

Kultura ima ključno vlogo pri izgradnji naših družb.

S tem v mislih je Evropski parlament leta 2007 začel podeljevati filmsko nagrado LUX, s katero želi prispevati k širši distribuciji evropskih filmov in spodbujati evropsko razpravo o pomembnih družbenih vprašanjih.

Filmska nagrada LUX je edinstvena pobuda. Medtem ko je večina evropskih koprodukcij prikazanih le v državi izvora in redkokdaj drugod, tudi znotraj EU, filmska nagrada LUX omogoča podnaslovitev treh evropskih filmov v 24 uradnih jezikov EU.

Prejemnika filmske nagrade LUX bodo z glasovanjem izbrali poslanci Evropskega parlamenta. Razglasitev zmagovalca bo 15. novembra 2017.

FILMSKI DNEVI LUX

Filmska nagrada LUX je spodbudila nastanek Filmskih dnevov LUX. Od leta 2012 se trije filmi, ki se potegujejo za filmsko nagrado LUX, širše predstavijo evropskemu občinstvu na Filmskih dnevih LUX.

V sklopu Filmskih dnevov LUX vas vabimo k uživanju v nepozabni kulturni izkušnji, ki presega meje. Od oktobra do decembra se lahko pridružite ljubiteljem filma iz vse Evrope na projekcijah treh filmov v enem od 24 uradnih jezikov Evropske unije. Ne pozabite prek našega spletnega mesta luxprize.eu ali Facebook strani glasovati za vam najljubši film.

PRIZNANJE OBČINSTVA

V okviru filmske nagrade LUX se podeli tudi priznanje občinstva. Glasujte za enega od treh filmov do 31. januarja 2018! Z malce sreče boste julija na povabilo Evropskega parlamenta obiskali mednarodni filmski festival v Karlovih Varih in prisostvovali razglasitvi prejemnika priznanja občinstva.

GLEJ,
RAZPRAVLJAJ
IN GLASUJ!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽISERKA: Valeska Grisebach

SCENARIJ: Valeska Grisebach

IGRAJO: Meinhard Neumann,
Reinhardt Wetrek, Syuleyman Alilov Letifov,
Veneta Frangova, Vyara Borisova

DIREKTOR FOTOGRAFIJE: Bernhard Keller

PRODUCENTI: Jonas Dornbach, Janine
Jackowski, Maren Ade, Valeska Grisebach,
Michel Merkt

PRODUKCIJA: Komplizen Film,
Chouchkov Brothers, Coop99 Filmproduktion,
KNM in ZDF-Das Kleine Fernsehspiel

LETO: 2017

DOLŽINA: 119'

ŽANR: fikcija

DRŽAVA: Nemčija, Bolgarija, Avstrija

IZVIRNI JEZIK: nemščina, bolgarščina,
angleščina

Besedilo končano avgusta 2017.

